

Svätej Jozefíny Bakhity, panny, spomienka

Narodila sa v sudánskom kraji Darfur v blízkosti osady Jebel Agilere okolo roku 1868. Uniesli ju ako maličké dievča a viackrát ju predali na jarmoku sluhov; znášala tvrdé otroctvo. Napokon vyslobodená z otroctva stala sa v Benátkach kresťankou a rehoľníčkou u kanoských Sestier lásky a posledok života strávila v meste Schio na území Vicenza v Taliansku, kde všetkým pomáhala a kde aj zomrela roku 1947.

Keď roku 1992 pápež Ján Pavol II. vyhlásil Jozefínu Bakhitu za blahoslavenú, povedal: *„V blahoslavenej nachádzame vynikajúcu svedkyňu Božej otcovskej lásky a jasný znak stálej aktuálnosti blahoslavenstiev. V našich časoch, keď bezuzdné úsilie získať moc, peniaze a užívať si zapríčiňuje tolľú nedôveru, násilie a osamelosť, Pán nám dáva Bakhitu za sestru pre všetkých, aby nám zvestovala tajomstvo najskutočnejšieho šťastia: blahoslavenstvá.“*

Pre obyvateľov Sudánu je nesmierne dôležité, že majú sväticu pochádzajúcu z ich vlasti, hoci v nej prežila len malú časť života. Skladajú o nej piesne, rozprávajú si príbehy z jej života. Životopis Bakhity bol aj sfilmovaný.

Narodila sa roku 1869 v Sudáne. Keď mala 9 rokov, ukradli ju z rodnej dediny a predali do otroctva. Bol to taký strašný zážitok, že zabudla nielen odkiaľ pochádza, ale aj svoje meno. Únoscovia ju ironicky začali volať Bakhita - Šťastná. Pokúsila sa aj o útek, no po niekoľkých hodinách sa dostala späť do rúk muža, od ktorého ušla. Viackrát ju predali a zakúsila poníženie fyzického i morálneho utrpenia - otroctva.

Život otrokov bol ťažký. Ráno vstávali pri prvých lúčoch svetla. Bakhita rozprávala, že domáca pani bola neraz hore skôr, aby pozorovala, kto sa oneskorí. Toho potom budila úderom biča. Všetci otroci spali spolu v jednej veľkej miestnosti na holej zemi. Celé dopoludnie o hlade pracovali, prvé jedlo dostali až na obed. Vo svojich spomienkach Bakhita rozpráva: „Raz sme náhodou boli svedkami hádky medzi pánom a jeho manželkou. Aby si vyliali zlosť, poslali mňa a ďalšiu otrokyňu zísť na dvor a dvom vojakom kázali, aby nás zbičovali. Obaja začali vykonávať trest celou silou. Nakoniec nás nechali ležať v kaluži krvi. Pamätám si, že bič mi zo stehna strhol kožu a vytrhol kus mäsa. Mala som tam hlbokú ranu, preto som niekoľko mesiacov musela zostať nepohnute ležať.“ Napriek utrpeniam a bolestiam Bakhita všetky ťažkosti ticho znášala a svojich pánov nevedela nenávidieť. Neskôr povedala: „Keby som počas otroctva bola poznala Pána, o koľko menej by som trpela!“

Nádej na lepší život Nakoniec sa Bakhita dostala do domu talianskeho konzula Callista Legnamiho. V jeho dome sa k nej prvý raz správali ako k človekovi, nikdy ju netrestali. Jej úlohou bolo pomáhať v domácnosti. Tentoraz sa pokladala za skutočne šťastnú. Po dvoch rokoch však konzul musel opustiť Afriku a vrátiť sa do Talianska. Bakhita šla s ním. V Taliansku bolo otroctvo už dávno zrušené, preto Bakhitu oficiálne vyhlásili za slobodnú. Dostala sa do rodiny Michieliniovcov a stala sa opatrovateľkou a priateľkou ich malej dcéry. Rodina musela ísť za pracovnými povinnosťami do Afriky, preto ich obe zverili sestrám kanosiánkam v Benátkach. Tam Bakhita spoznala Boha, ktorého „už dávno cítila vo svojom srdci bez toho, žeby vedela, kto to je“. Postupne dozrievalo aj jej duchovné povolanie. Vstúpila do noviciátu sestier kanosiánok a 8. decembra 1896 zložila rehoľné sľuby. Keď sa pozrela na celý svoj život, našla červenú niť, ktorá sa ním tiahla, a pochopila, že Pán „ju zachránil pre lepšie veci“. Viac než päťdesiat rokov pracovala sestra Jozefína Bakhita v kuchyni, umývala riad, neskôr bola i vrátničkou a kostolníčkou. O blížnych sa starala s láskou a so stálym úsmevom na perách. Usmievala sa, keď za ňou chodili deti zo sirotinca a obľizovali jej prsty, mysliac si, že sú od čokolády...

Keď ku koncu života ochorela, pokojne prijímala bolesti. Nikdy nepopierala, že trpí. Keď sa jej pýtali, či má bolesti, odpovedala: „Áno, trochu... ale mám veľa hriechov, ktoré musím odčiniť. A potom - je toľko Afričanov, ktorých treba zachrániť, toľko hriešnikov, ktorým treba pomôcť...“ Na otázky návštevníkov, ako sa má, s dôverou odpovedala: „Ako chce Pán.“ Raz do konventu prišiel na návštevu biskup. Keď sa sestry Bakhity opýtal, čo robí, odpovedala: „To, čo vy: plním Božiu vôľu!“ V posledných chvíľach života znova prežívala strašné chvíle otroctva. Sestru, ktorá ju ošetrovala, v bolestiach a halucináciách prosila: „Povoľ mi reťaze, sú ťažké.“ Zomrela 8. februára 1947. Kanonizačný proces sa začal už po niekoľkých rokoch. Dňa 17. mája 1992 ju pápež Ján Pavol II. vyhlásil za blahoslavenú a 1. októbra 2000 za svätú.

Na sviatok sv. Jozefíny Bakhity 8. februára pripravujú Sudánčania slávnostné bohoslužby spojené s tradičnými rituálmi. Po nich nasleduje spoločné agapé.

Návrat do Afriky Bakhita sa počas svojho života dostala späť do Afriky len raz nakrátko spolu s rodinou Michieliniovcov. Napriek tomu, že celý ďalší život strávila v Taliansku, na Afriku nikdy neprestala myslieť. Môžeme povedať, že jej aj teraz pomáha: v roku 2002 v dedinke Majungu v Keni otvorili Centrum Bakhity, v ktorom zadarmo študuje 140 detí. Medzi učiteľmi, rodičmi a deťmi vládne bratský duch a priateľská atmosféra. Centrum je otvorené pre všetkých, ktorí potrebujú útechu a pomoc. Je tu ambulancia, ktorá zdarma poskytuje prvú pomoc, zabezpečuje rozdeľovanie liekov, asistuje počas pôrodov, stará sa o novorodeniatka. Centrum je strediskom pre sociálne, kultúrne a morálne hodnoty. To všetko vyrástlo v oblasti, kde niet elektrického prúdu, áut, ba aj pitná voda je prepych. Môžeme to považovať za zázrak, o ktorý sa postarala sestra Bakhita.

Zdroj: Binderová, Olívia, Katolícke noviny, číslo 7/2005.